

การจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

วิบูลย์ พุ่มพูลสวัสดิ์
นักวิชาการอิสระ

THE COMPARE CONDITIONS OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT
IN AMPHURPAKKRED UNDER THE OFFICE OF NONTABURI
EDUCATION SERVICE AREA 2

Wibool Pumpuldwat
independent scholar

E-mail: wiboonpumpoon@outlook.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม ประสพการณ์ในตำแหน่งหน้าที่และขนาดของสถานศึกษาประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 72 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 53 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านได้แก่ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และอยู่ในระดับ มากที่สุด 2 ด้านคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ ในตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ส่วนด้านแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาปฐมวัย ระดับปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research were to study and compare conditions of Early Childhood Education Management in AmphurPakkred under the Office of Nontaburi Education Service Area 2 by classifying position, experience and size of school. The population of this study consisted of 72 people by classifying 19 school directors and 53 teachers. The instrument was questionnaire at 0.86 of reliability. The statistics for analysis were percentage, frequency, mean and standard deviation.

The results are as follow: The condition for Early Childhood Education Management in Amphur Pakkred under the Office of Nontaburi Education Service Area 2 as a whole is at high level. When considering in each aspect found that 4 aspects are at high level; learning integration, students' learning assessment and development, the learning creation and learning activities promote development and child learning relationship between teachers and families, appropriate curriculum are also at the highest level.

The comparison of the condition for Early Childhood Education Management in AmphurPakkred under the Office of Nontaburi Education Service Area 2 by position found that as a whole there is no statistical significant different. When compared in each aspect found that appropriate curriculum is significant difference, by experience found that as a whole there is no statistical significant difference. When compare in each aspect found that appropriate curriculum, integration of learning, activities to promote development and child learning and relationship between teachers and families are significant difference where as integration of learning, activities to promote development and child learning are no statistical significant difference and by size of school found that as a whole there is no statistical significant difference.

Keywords: the compare conditions, Early Childhood

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศมีบทบาทหลักในการพัฒนาคุณภาพของประชากรซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากกว่าทรัพยากรด้านอื่นๆ การพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของประชากรในประเทศจำเป็นต้องได้รับการพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็กถ้าวัยเด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมและได้รับการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักปรัชญาการศึกษาปฐมวัยที่กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กแรกเกิดจนถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546 : 3) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้กับเด็กต่อไปในอนาคต เด็กปฐมวัยเป็นวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจากความสำคัญของการพัฒนาเด็กดังที่กล่าวมา รัฐได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 วรรค 2 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 4) และกำหนดไว้ในมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 3)

จากสภาพวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงได้สร้างความกดดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาของไทยโดยภาพรวมพบว่าเด็กปฐมวัยไทยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้าไม่สมวัย โดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสการเรียนรู้และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของประเทศ เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ยังต้องการปรับปรุงคุณภาพในด้านการบริหารจัดการ วิธีการเลี้ยงดู การพัฒนาผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานบริการ ตลอดจนการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพให้เหมาะสมถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชา ด้วยเหตุนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงปัญหา มีการเฝ้าระวังและดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ตั้งแต่แรกเกิดตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็ก (กรมวิชาการ, 2546 : 1)

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและด้านการศึกษาโดยเฉพาะด้านการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและ

การจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงโดยให้ความสำคัญของการปฏิรูปด้านต่างๆคือ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษา ปฏิรูปครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางปฏิรูป 4 ด้าน คือ ปฏิรูปโรงเรียนหรือสถานศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตร และปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนดังนั้นโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง(สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2555 : 67)เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปสถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เห็นความสำคัญในระบบการศึกษาจึงได้นำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นแนวทางไปสู่การจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การจัดการศึกษาปฐมวัยจะเกิดประสิทธิผลได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษานั้นๆโดยยึดหลักการจัดการศึกษาใน 6 ด้าน ได้แก่ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การบูรณาการการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็กมาใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ ในตำแหน่งหน้าที่และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจและได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาจากแบบสอบถามได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 72 คนส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยคิดเป็นร้อยละ 73.60 มีประสบการณ์ในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายคิดเป็นร้อยละ 44.40 เป็นครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 63.90

2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

3.1 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 1 ด้านที่ผู้อำนวยการกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันคือด้านด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3.2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์โดยรวมแตกต่างกัน ผู้ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ส่วนด้านแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมพบว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ต่างกันด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้และด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้และด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กแตกต่างกันโดยสถานศึกษาขนาดกลางมีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็กมีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามลำดับ ส่วน ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรिता เต๊ะหม่อม (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของศูนย์เครือข่ายคุณภาพปัตตานีจากการศึกษาพบว่าระดับการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของศูนย์เครือข่ายคุณภาพปัตตานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านที่ 2 การจัดหลักสูตรอยู่ในระดับมากรองลงมาคือด้านที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภา สีลาแยง (2554:78) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมวัยเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมวัยเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านนอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับนิยากร ศรีมังคละ (2550:76-79) ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาใช้วิธีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างหลากหลายตามหลักการประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ(2551) ที่ได้กำหนดหลักการประเมินไว้ คือ ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดทั้งปี สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันมีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็กสอดคล้อง

คล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 6 ด้านคือด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และ ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กซึ่งผลการศึกษาพบว่า

ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมครูได้มีการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษาและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งได้กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี ครอบคลุมสาระที่ควรเรียนรู้ 4 เรื่อง และประสบการณ์สำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อเป็นแนวทางให้ครูได้นำไปใช้ในจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมีการบูรณาการเนื้อหาต่างๆเข้าด้วยกัน และ ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ -จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ด้านสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก พบว่าครูมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก สวยงาม สะอาดเรียบร้อยจัดมุมประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 มุมและตามหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดป้ายนิเทศ ผลงานของเด็ก ครูได้จัดหาเครื่องใช้ส่วนตัวและเครื่องใช้ประจำห้องเรียนที่จำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมในสถานศึกษามีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนามเหมาะสม เพียงพอและปลอดภัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนได้จัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักการของกรมวิชาการ

ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่ครูผู้สอนระดับปฐมวัยได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเกมการศึกษาที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ -จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามรูปแบบการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการจากการศึกษาของเตียนา รักษามณี (2547:70)พบว่า สภาพการบริหารงานโรงเรียนเอกชนมุสลิมกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โรงเรียนอนุบาลเอกชนมุสลิมมีการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยจัดทำเป็นโครงการ มีการกำหนดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กด้านการบูรณาการการเรียนรู้ พบว่าครูได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บูรณาการการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้าน อารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ จัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา มีการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กโดยยึดหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญแสดงว่าครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยซึ่งตรงกับผลการศึกษาของเตียนา รักษามณี

(2547:70) พบว่า สภาพการบริหารงานโรงเรียนเอกชนมุสลิมกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้สอนปฐมวัยได้ใช้กระบวนการในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กอย่างเป็นระบบมีการวางแผนการเลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐานครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านได้แก่ด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาและเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนโดยตรงที่ต้องประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลายเช่นสังเกตบันทึกพฤติกรรมการสนทนาการซักถามการสัมภาษณ์และแฟ้มผลงานของเด็กเพื่อนำผลจากการประเมินที่มาปรับปรุงพัฒนาเด็กให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรซึ่งตรงกับนิยามกร ศรีมังคละ (2550:76-77) ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก สถานศึกษาใช้แนวทางการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ สรุปรายงานผลการประเมินพัฒนาการ ฯ นำผลไปใช้และใช้เครื่องมือในการประเมินด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีการจัดปฐมนิเทศและประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น มีการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านเด็ก และ ผู้ปกครองเพื่อร่วมกันดูแลป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และส่งเสริมกิจกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กนอกจากนี้ครูผู้สอนได้มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองมีการสนทนาเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กและให้ผู้ปกครองมีส่วนในการจัดการศึกษาปฐมวัยและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมแสดงว่า สถานศึกษามีการดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยดังที่นิยามกร ศรีมังคละ (2550:76-79) ได้พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กสถานศึกษามีการดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฯ ได้แก่ ใช้วิธีการประสานความร่วมมือโดยประชุมกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหน่วยงานที่ประสานความร่วมมือมากที่สุดคือ สถานีอนามัย และมีแผนการประสานงาน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ พบว่าประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ ต่างกันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกัน ในด้านสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกนกรัตน์เชษฐ เจริญรัตน์ (2551 : บทคัดย่อ) การวิจัย เรื่องสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมและรายด้านมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากอันดับแรกคือด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กรองลงมาได้แก่ด้านการสร้าง

หลักสูตรที่เหมาะสมด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็กการเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยจำแนกตามประเภทการสอบการสอบและขนาดของโรงเรียนมีสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 จำแนกตามตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 1 ด้านที่ผู้อำนวยการกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันคือด้านด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับกนกรัตน์ เศษฐเจริญรัตน์(2551: บทคัดย่อ) การวิจัย เรื่องสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต1 พบว่าโดยรวมและรายด้านมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากอันดับแรกคือด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กรองลงมาได้แก่ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก การเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยจำแนกตามประเภทการสอบการสอบและขนาดของโรงเรียนมีสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากเกร็ดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมพบว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภา สีลาแยง (2554:88) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม พบว่า การประเมินหลักสูตรทุกสิ้นปีการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดทำเอกสารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงนำผลการประเมินหลักสูตร มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ผู้บริหารควรเป็นผู้นำด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมให้ความเห็นชอบสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการสร้างหลักสูตร เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กกับบริบทสังคมและมีความทันสมัยมากขึ้น

2. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก พบว่าสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนามที่เหมาะสม เพียงพอและปลอดภัย มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้มีสนามเด็กเล่นที่รวมทั้งที่แจ้งพื้นดินสำหรับชุดที่เล่นน้ำบ่อทรายพร้อมอุปกรณ์ประกอบ การเล่นพร้อมเครื่องเล่นสนามที่

หลากหลายไว้สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ ปีนป่ายทรงตัว และต้องตรวจสอบสภาพเครื่องเล่นสนามให้อยู่ในสภาพที่ แข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ

3. ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พบว่า การใช้เทคนิคและ นวัตกรรมการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบโครงการ การสอนภาษาโดยธรรมชาติ การสอนแบบมอน เทสซอร์และการสอนพหุปัญญา มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ ดังนั้นควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการ พัฒนาตนเองในด้านความรู้ เทคนิค วิธีการและนำนวัตกรรมการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมหลัก ทั้ง 6 กิจกรรม

4. ด้านบูรณาการการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยมีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องมี ความเข้าใจหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถ เรียนรู้ได้หลายทักษะ และครูผู้สอนจะต้องมีการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์

5. ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยและผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของเด็กโดยการเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงาน พัฒนาการเด็กพูดคุยด้วยตนเอง หรือโทรศัพท์สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและ ต้องการจะมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการพัฒนาเด็ก

6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ครูควรเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมของบริบทของ ชุมชนโดยครูผู้สอนจะต้องมีการติดต่อผู้ปกครองด้วยวาจา การสนทนาด้วยตนเองทางโทรศัพท์หรือจากหนังสือ เชิญผู้ปกครองให้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการเชิญผู้ปกครองและ บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ เชษฐเจริญรัตน์. (2551). *สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1* (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- กรมวิชาการ. (2543). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540 (แรกเกิด-3ปี)*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว
- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2547). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *เอกสารการสอนการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องวิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและสารสนเทศที่ผู้ปกครองเด็กอนุบาลต้องการ. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2(1), 64-75.*
- ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์.(2539). *การพัฒนาหลักสูตร:หลักการและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อีสันเพรส.